

**THE IMPACT OF GLOBAL FINANCIAL TRENDS
ON THE DEVELOPMENT OF BORDER TERRITORIES
AND CROSS-BORDER COOPERATION**

**ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ
НА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ ФРОНТИРІВ
ТА ТРАНСКОРДОННУ СПІВПРАЦЮ**

Shpachuk V. V.

*Doctor of sciences in Public
administration, Professor,
Member of the Scientific Council
of the SRI "Institute of SA and RD"
of UNU, Ukraine,
Visiting Professor,
Newcastle University,
Newcastle, United Kingdom*

Шпачук В. В.

*доктор наук з державного
управління, професор,
Член Наукової ради ІДУРР УНУ,
Україна,
запрошений професор,
Університет Ньюкасла
м. Ньюкасл, Велика Британія*

У час відкритості кордонів та інтеграції держав у глобальний ринковий простір, коли глобалізаційні процеси охопили майже всі країни світу неможливо було перебувати осторонь від глобальних викликів, змін та фінансових тенденцій, неможливо здійснювати ефективну транскордонну співпрацю не оцінюючи глобальні фінансові тенденції та їх наявний або потенційний вплив та наслідки особливо для територій фронтірів держави. Водночас, необхідно зазначити безумовний факт, що значна кількість політиків та деякі економісти переоцінили вигоди і недооцінили витрати та ризики, пов'язані з глобалізацією, посилюючи впевненість еліт, що її підтримують [1]. Така ж зацікавленість саме у дослідженні можливого впливу фінансової системи викликана тим, що саме фінансова сфера відіграє визначальну роль для будь-якої держави, оскільки від неї залежить економічна стійкість, можливість фінансування та протистояння зовнішнім загрозам економічного виснаження, що може призвести до втрати обороноздатності та руйнування держави.

Слід також взяти до уваги, що нинішня геополітична фрагментація пов'язана з кардинальними потрясіннями глобальної економіки, з економічними, фінансовими і технологічними війнами, що не просто загострилися, а вже навіть вилилися в найбільші санкційні протистояння, а також прямі військові конфлікти, спричинила новий поділ глобального економічного простору.

При цьому, «політичні аспекти ведення міжнародного бізнесу значно посилились та займають центральне місце на порядку денному, а оптимізм 90-х років минулого сторіччя щодо руху до світу без кордонів змінився дискусіями та конкретними діями з боку окремих держав та політичних діячів про технонаціоналізм, деглобалізацію, а також про обмеження торгівлі, вільного руху капіталу та робочої сили, прямих іноземних інвестицій» [2].

Також необхідно зазначити, що триваюча на сьогодні геополітична фрагментація та деглобалізація:

- по-перше, поставили перед теорією міжнародного бізнесу та міжнародних економічних відносин фундаментальні питання, порушивши тему взаємин між державною політикою та наростаючими факторами волатильності, ризикованості, невизначеності, складності та неоднозначності [3–4];

- по-друге, прискорили розвиток таких системно значущих процесів, як суверенізація та стратегічна автономія держав світу, імпортзаміщення тощо, які посилюють вплив і на регіоналізацію глобального економічного простору;

- по-третє, ведуть до серйозної перебудови міждержавних взаємин та високого ступеня невизначеності перспектив розвитку транскордонної співпраці країн;

- по-четверте, призводять до повернення виробництв у вихідні країни з-за кордону (для опису цього використовуються поняття *backshoring* та *reshoring*), а також до вибудовування ланцюжків поставок у партнерстві з геополітично дружніми країнами, готовими до співпраці та координації промислових політик [5].

Як результат даного впливу, а також перебуваючи в перших рядах учасників транскордонної співпраці території фронтири держави одними з першими відчувають вплив як геополітичної фрагментації, так і змін засад та умов міжнародної торгівлі, глобальних викликів та фінансових тенденцій як прямий, так і опосередкований через взаємозв'язок з іншими державами, участь у проектах транскордонної співпраці, різноманітні ланцюгові реакції, тощо.

Література:

1. Stiglitz J. The overselling of globalization. *Business Economics*. 2017. Vol. 52, no 3. P. 129–137.

2. Beugelsdijk S., Luo Y. The politicized nature of international business. *Journal of International Business Studies*. 2024. DOI: 10.1057/s41267-023-00681-4.

3. Buckley P.J. The theory and empirics of the structural reshaping of globalization. *Journal of International Business Studies*. 2020. Vol. 51, no 9. P. 1580–1592.

4. Petricevic O., Teece D. The structural reshaping of globalization: implications for strategic sectors, profiting from innovation, and the multinational enterprise. *Journal of International Business Studies*. 2019. Vol. 50, no 9. P. 1487–1512.

5. Witt M., Lewin A., Li P., Gaur A. Decoupling in international business: evidence, drivers, impact, and implications for IB research. *Journal of World Business*. 2023. Vol. 58, no 1. P. 101399.